

STRATEGI FÖR

KLIMATNEUTRALITET 2030

...MED SIKTE MOT KLIMATPOSITIVITET

STYRANDE DOKUMENT

Dokumenttitel	Strategi för klimatneutralitet 2030
Diarienummer	KK25/453
Kategori av styrdokument	Aktiverande
Fastställd av	Kommunstyrelsen
Beslutsdatum	2025-10-20
Giltighetstid	2025-11-01 -- 2029-12-31
Omfattar	Samtliga nämnder samt verksamheter vilka även ansvarar för genomförandet av strategin utifrån den arbetsmodell som redogörs för i kapitel 4.
Dokumentansvarig	På politisk nivå: kommunstyrelsen På tjänstenivå: PUA-strateg, kommunledningskansliet
Uppföljning	Strategin förvaltas och följs upp av kommunledningskansliet.
Aktualitetsprövning	Vid behov.

KATEGORIER AV STYRDOKUMENT

Organiserande	Förklarar, tydliggör och reglerar kommunens roll- och ansvarsfördelning samt vem som har rätt att fatta beslut.
Normerande	Beskriver kommunens förhållningssätt i en viss fråga eller ger direktiv för hur något ska utföras och syftar till att styra beteenden utifrån en gemensam värdegrund.
Aktiverande	Beskriver vad kommunen vill förändra eller uppnå inom specifika områden och syftar till att ge ett uppdrag att handla på ett visst sätt.
Reglerande	Anger villkoren för kommunal service och vilka krav kommunen ställer på de som lever, verkar och vistas i Nyköping.

INNEHÅLL

1	KLIMATNEUTRAL KOMMUN 2030.....	1
1.1	Syfte	1
1.2	Miljöstrategiskt ramverk	2
2	NYKÖPINGS UTGÅNGSLÄGE	3
2.1	Territoriella utsläpp	4
2.2	Konsumtionsbaserade utsläpp	5
3	INSATSOMRÅDEN	6
3.1	Hållbara och fossilfria transporter	7
3.2	Fossilfri energi och effektiv energianvändning	8
3.3	Klimatsmart markanvändning och bebyggelse	10
3.4	Hållbar och cirkulär konsumtion.....	12
4	ARBETSMODELL FÖR GENOMFÖRANDE	14
4.1	Ansvar för genomförande	14
4.2	Övergripande struktur	15
4.3	Planering	16
4.4	Genomförande	17
4.5	Uppföljning	17
5	BILAGOR.....	18
	Bilaga 1: Nyköping, territoriella utsläpp av växthusgaser (diagram)	19
	Bilaga 2: Nyköping, territoriella utsläpp av växthusgaser (tabell)	20
	Bilaga 3: Sverige, territoriella utsläpp av växthusgaser (diagram)	21

1 KLIMATNEUTRAL KOMMUN 2030

...MED SIKTE MOT KLIMATPOSITIVITET

Det nationella klimatmålet är att Sverige inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären senast år 2045, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Det innebär att de klimatpåverkande utsläppen inom Sveriges gränser ska vara minst 85 procent lägre senast år 2045, jämfört med 1990 års utsläppsnivåer. De resterande 15 procent kan uppnås genom så kallade kompletterande åtgärder.

Kommunfullmäktige har beslutat att Nyköpings kommun ska gå före i den gröna omställningen ¹ och vara klimatneutralt ² 2030 ³. Målsättningen om klimatneutralitet 2030 utgör ett nödvändigt etappmål för att möjliggöra utvecklingen till en klimatpositiv ⁴ kommun senast år 2045, och därmed linjera med det nationella klimatmålet.

Utgångsläget visar emellertid att Nyköpings kommun behöver öka omställningstakten markant för att nå klimatneutralitet 2030.

Vi behöver göra mer och i en snabbare takt, med vetskap om vilka förutsättningar som krävs eller saknas för att klimatomställningen ska kunna bli verklighet.

Alla måste därför ta sitt ansvar utifrån den egna verksamhetens rådighet, sin egen befattning och mandat. Samverkan och dialog över sektorsgränser och mellan politik och tjänsteorganisation är nödvändig för att få till stånd de prioriteringar som krävs för att uppnå nettonollutsläpp av växthusgaser till 2030.

1.1 Syfte

Strategins syfte är att konkretisera riktningen för- och framför allt öka takten i kommunens arbete för att nå kommunfullmäktiges mål om ett klimatneutralt Nyköping 2030.

Strategin etablerar också de insatsområden som åtgärder ska riktas till samt beskriver övergripande det tillvägagångssätt som ska användas för att genomföra strategin i kommunens alla verksamheter.

¹ Nyköpings kommuns vision

² Klimatneutralitet innebär att mängden växthusgaser som släpps ut ska vara lika med den mängd som tas upp eller kompenseras, det vill säga att nettoutsläppen blir noll.

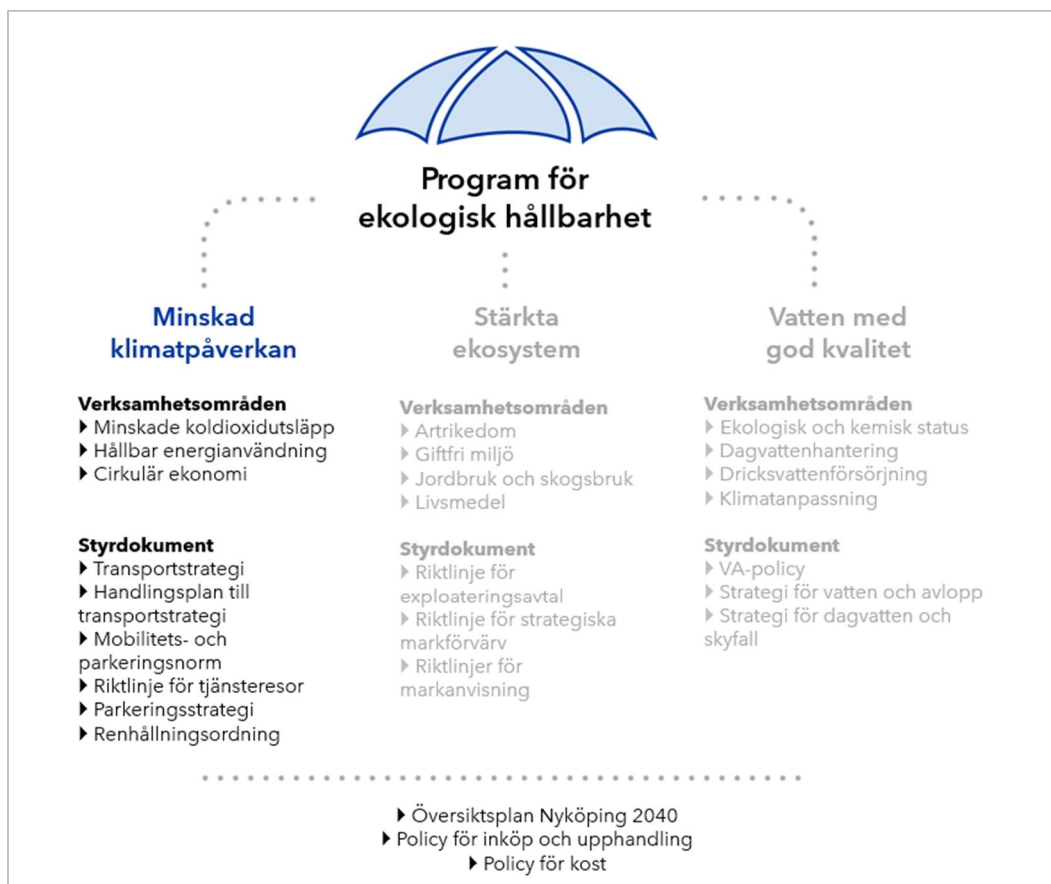
³ Kommunfullmäktiges budget 2025 med flerårsplan.

⁴ I en klimatpositiv kommun bidrar inte boende och verksamheter till en ökad halt av koldioxid i atmosfären. Detta möjliggörs genom att utsläppen av växthusgaser till atmosfären minskar samtidigt med ett aktivt och ökat upptag av koldioxid genom kompenserande åtgärder.

1.2 Miljöstrategiskt ramverk

Denna strategi tar sin utgångspunkt i Program för ekologisk hållbarhet och avgränsas till genomförandet av verksamhetsområdet "Minskad klimatpåverkan".

Den politiska viljeriktning som uttrycks inom verksamhetsområdet berör framför allt minskning av utsläpp av växthusgaser, ökat upptag av koldioxid genom kompletterande åtgärder, energianvändning samt konsumtionsmönster avvägt kommunens rådighet (direkt, indirekt och rådighet genom påverkan).

Figur 1: Åskådliggörande av programmets innehåll, befintlig politisk styrning⁵ samt denna strategis fokus.

Ansvar för genomförande

Verksamhetsnämnderna ansvarar för att omsätta strategins målsättningar i styrning av verksamheterna, prioritera resurser samt följa upp genomförande inom nämndens ansvarsområde.

Divisionerna ansvarar för att utifrån sin kunskap och rådighet genomföra insatser enligt nämndens styrning, men förväntas också agera självständigt inom ramen för sitt grunduppdrag. Nämnder och divisioner har ett gemensamt ansvar att samverka och föra dialog om förutsättningar på relevant beslutsnivå.

⁵ Politiskt beslutade styrdokument ur Nyköpings kommuns författningssamling

2 NYKÖPINGS UTGÅNGSLÄGE

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar och drivs främst av utsläpp av växthusgaser från användning av fossila bränslen vilket leder till stigande temperaturer globalt, extrema väderhändelser och förändrade ekosystem.

För att lyckas med en snabbare klimatomställning krävs kraftfulla och koordinerade åtgärder för att minska klimatutsläppen inom samtliga samhällssektorer, så också i Nyköpings kommun.

Det finns tre huvudsakliga sätt att beräkna klimatpåverkande utsläpp (se nedan), vilka inbegriper olika och ibland överlappande utsläppskategorier och som kompletterar varandra. Man kan således inte addera dem för att få en sammanlagd total: ⁶

- **Territoriella utsläpp.** Utsläpp inom Sveriges gränser.
- **Produktionsbaserade utsläpp.** Utsläpp från svenska aktörer baserat på statistik om bränsleanvändning i kombination med de territoriella utsläppen. Statistiken omfattar utsläpp från svenska företag och personer som skett både utanför och innanför Sveriges gränser.
- **Konsumtionsbaserade utsläpp.** Utsläpp från varor och tjänster som används i Sverige oavsett var utsläppen sker. Utsläppen kan därmed ske både inom Sveriges gränser (det vill säga produktionsbaserade) och i andra länder.

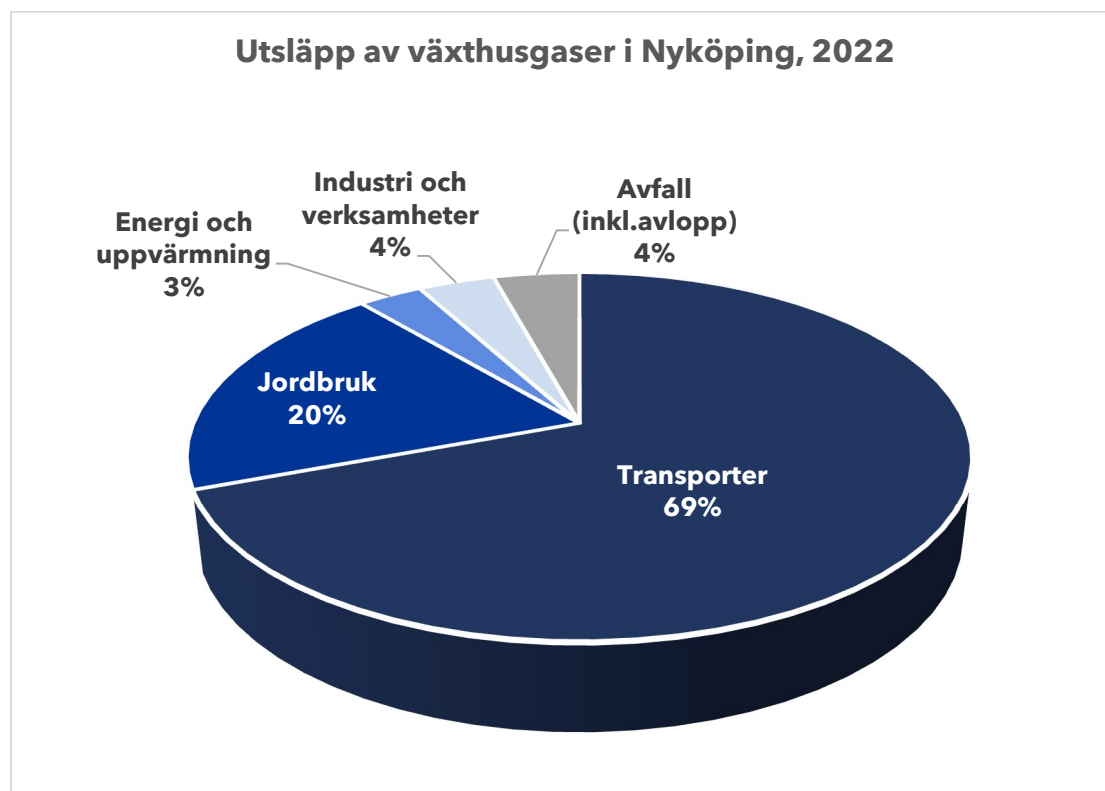
I redogörelsen av Nyköpings kommuns utgångsläge nedan avseende utsläpp av växthusgaser redovisas endast de territoriella- och konsumtionsbaserade utsläppen, detta eftersom de produktionsbaserade utsläppen på olika sätt räknas in i de två andra typerna.

⁶ naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/sveriges-klimatarbete/tre-satt-att-berakna-klimatpaverkande-utslapp/

2.1 Territoriella utsläpp

Territoriella utsläpp utgör det huvudsakliga måttet för att redovisa klimatpåverkande utsläpp och avser utsläpp inom ett geografiskt område, till exempel Sverige eller Nyköpings kommun. Alla fysiska utsläpp räknas alltså samman, vid dess källa, hänsyn tas inte till om utsläppen flyttar någon annanstans.

De territoriella utsläppen av växthusgaser i Nyköpings kommun uppgick år 2022 till cirka 266 000 ton koldioxidekvivalenter och fördelade sig enligt:

Figur 2: Nyköpings utsläpp av växthusgaser 2022.⁷

De två största utsläppskategorierna ⁸ står för nästan 90 procent av utsläppen:

- **Transporter (inklusive arbetsmaskiner).** Utsläpp från vägtrafiken (personbilar, lätta lastbilar, tunga fordon), flyg, sjöfart samt järnväg. Drygt 90 procent av växthusgasutsläppen kommer från vägtrafiken. ⁹
- **Jordbruk.** Jordbrukssektorns utsläpp består främst av metan och lustgas från djurens fodermältning, gödselhantering och kväveomvandling i mark. Utsläppen sker från biologiska processer kopplat till växtodling och djurhållning.

⁷ nationellaemissionsdatabasen.smhi.se/

⁸ I diagrammet används en övergripande sortering av utsläppskategorier, se bilaga 1-3 för underliggande och ingående data.

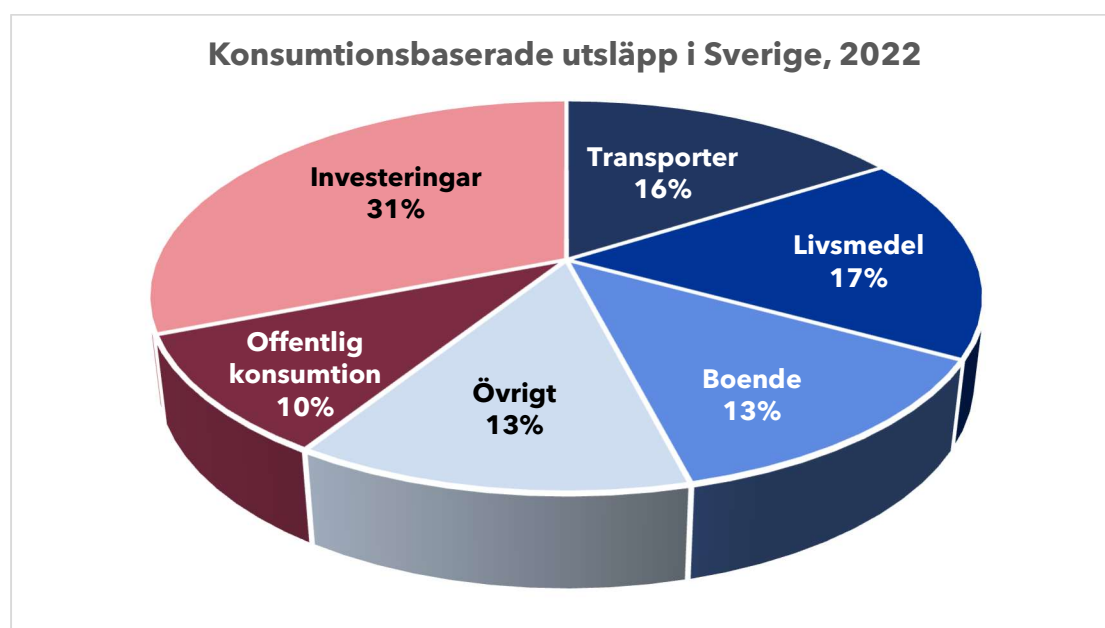
⁹ naturvardsverket.se/data-och-statistik/klimat/vaxthusgaser-utslapp-fran-inrikes-transporter/

2.2 Konsumtionsbaserade utsläpp

Konsumtionsbaserade utsläpp är utsläpp som kan knytas till både privat och offentlig konsumtion i Sverige oavsett var utsläppen sker. Det är ett av tre sätt att räkna för klimatpåverkande utsläpp och kompletterar de territoriella utsläppen.

De svenska konsumtionsbaserade växthusgasutsläppen var 88 miljoner ton koldioxidekvivalenter 2022¹⁰ vilket innebär att en genomsnittlig svensk medborgare orsakar en klimatpåverkan på cirka 8 ton koldioxidekvivalenter per år i konsumtionsbaserade utsläpp.¹¹ Naturvårdsverket uppskattar att cirka 67% (alltså 59 miljoner ton) av dessa utsläpp uppstår i andra länder.¹²

Utsläppen fördelas enligt följande:

Figur 3: Konsumtionsbaserade utsläpp i Sverige 2022.

Cirka 60 procent av utsläppen kommer från hushållens konsumtion, som kan delas in i fyra stora konsumtionsområden: Transporter, Livsmedel, Boende och Övrigt (rekreation och kultur, kläder och skor, hälso- och sjukvård, post- och telekommunikationer med mera).

Resterande 40 procent är Investeringar (det vill säga utsläpp kopplade till inköp av byggnader, maskiner, datorer, bostäder och värdeföremål) samt Offentlig konsumtion (utsläpp förknippade med de varor och tjänster som exempelvis skolor, sjukhus och myndigheter köper in för att bedriva sin verksamhet).

¹⁰ naturvardsverket.se/data-och-statistik/konsumtion/vaxthusgaser-konsumtionsbaserade-utslapp-i-sverige-och-andra-lander/

¹¹ naturvardsverket.se/data-och-statistik/konsumtion/vaxthusgaser-konsumtionsbaserade-utslapp-per-person/

¹² naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomstallningen/omraden/klimatet-och-konsumtionen/vad-ingar-i-de-konsumtionsbaserade-utslappen/

3 INSATSOMRÅDEN

För att nå målet om en klimatneutral kommun till 2030 krävs givet nuläget en mycket högre takt i kommunens fortsatta omställningsarbete.

Nyköpings kommun tar i första hand sikte på de områden som kommunen har direkt rådighet över i ett internt perspektiv, det vill säga de insatsområden vi kan påverka mest och som ger störst effekt för kommunorganisationens utsläppsminskningar det vill säga:

- Hållbara och fossilfria transporter.
- Fossilfri energi och effektiv energianvändning.
- Klimatsmart markanvändning och bebyggelse.
- Hållbar och cirkulär konsumtion.

Det innebär *inte* att Nyköpings kommun ska bortse från de konsumtionsbaserade utsläppen från exempelvis livsmedelsproduktion och privatkonsumtion, då dessa står för en så stor del av de totala utsläppsmängderna samt medföljer negativ klimatpåverkan globalt.

De konsumtionsbaserade utsläppen är således också viktiga pusselbitar i Nyköpings kommuns klimatomställningsarbete i ett externt perspektiv, det vill säga där kommunen har indirekt rådighet eller rådighet genom påverkan riktat till exempelvis medborgare, näringsliv och civila samhället.

För respektive insatsområde listas exempel på inriktningar för kommunens omställningsarbete. Kommunens nämnder och verksamheter ska beakta dessa i sitt arbete, men är inte begränsade till enbart dessa.

3.1 Hållbara och fossilfria transporter

Transporter står för 69 procent av alla utsläpp i kommunen. Av dessa står persontransporter för cirka 60 procent av utsläppen och är därmed den största utmaningen i klimatomställningsarbetet. För att minska utsläppen i kommunen som geografiskt område måste fossila bränslen och fossildrivna fordon fasas ut.¹³ För kommunen som organisation ska den fossila fordonsflottan ställas om och hållbara alternativ för transportslag premieras för godstransporter.¹⁴

Det handlar också om att ändra vårt förhållningssätt till resande där den mest hållbara resan blir det givna förstahandsvalet. Gång, cykling och användning av kollektivtrafik behöver öka och behovet av resor minska, exempelvis genom möjlighet till distansarbete och digitala möten.

3.1.1 Inriktning

Nyköpings kommun ska driva på för hållbara och fossilfria transporter genom:

Internt perspektiv:

- Nyköpings kommuns egen verksamhet ska resa fossilfritt innan 2030.
- Driv på och möjliggör för en snabb elektrifiering genom egen utbyggnad samt goda förutsättningar för externa aktörers utbyggnad av laddinfrastruktur. Nyköpings kommun ska ha minst 1 publikt tillgänglig laddpunkt per 10 laddbara fordon till 2030.
- Bryt beroendet av fossila bränslen inom transportsektorn och entreprenader innan 2030.
- Upphandlade transporter och entreprenader ska ske fossilfritt från år 2030.
- Skifta till fossilfria hållbara arbetsmaskiner där möjligt innan 2030.

Externt perspektiv:

- Underlätta för hållbart resande genom att prioritera gång, cykel och kollektivtrafik i enlighet med kommunens Transportstrategi.
- Kommunicera kommunens insatser för att minska utsläpp från transporter.
- Öka medvetenheten kring fördelar och förutsättningar för fossilfria transportslag.
- Vi ska stimulera och utveckla samverkan mellan kommunal organisation, näringsliv, akademi, civilsamhälle, offentlig sektor och kommuninvånare.

¹³ För att säkerställa fossilfri drift utan avbrott med risk för påverkan på samhällsviktig verksamhet, behöver kommunen både bygga ut en robust laddinfrastruktur och samtidigt ha beredskap med kompletterande fordons- eller bränslelösningar, i syfte att stärka resiliensen vid eventuell elbrist.

¹⁴ En transport räknas som fossilfri om drivmedlet inte är baserat på fossila kolväten (olja, kol, naturgas) och uppnår minst 70 % reduktion av växthusgasutsläpp jämfört med fossilt referensbränsle. Godkända energiformer inkluderar: el, HVO100 eller annan förnybar diesel/ biodiesel som uppfyller relevanta standarder och säkerställt hållbart ursprung, vätgas producerad av förnybara energikällor, biogas (framställd från ex. hållbara organiska restprodukter).

3.2 Fossilfri energi och effektiv energianvändning

Alla energislag har påverkan på miljön och klimatutsläpp, men graden varierar utifrån energikälla och beror även på metoder och systemval. Det pågår en elektrifiering av hela samhället där framför allt industri och transportsektorn snabbt behöver ställa om. Prognoser visar på en dubblerad elanvändning fram till år 2045 och efterfrågan på fossilfri el ökar stadigt.

För att säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig och hållbar energi för alla är det viktigt att produktionen av förnybar och fossilfri energi ökar i samhället, att distributionsnäten för energi är anpassade efter användningen och att energianvändningen sker effektivt. Befrämjandet av ett hållbart och robust energisystem kompletterat med lämplig lokal energiproduktion såsom installation av solceller skapar även bättre förutsättningar för att klara samhällets behov av energi vid händelse av kris och krig.

Nyköpings kommun kan främja förnybar energiproduktion genom att samverka med och underlätta för intressenter inom energiområdet och öka resiliensen i energisystemet genom kompletterande åtgärder.

Nyköpings kommun kan även arbeta för en minskad energianvändning genom att energieffektivisera sina verksamheter, genom samverkan med medborgare, föreningar och näringsliv nå ytterligare energieffektiviseringar samt utveckla riktlinjer för när och hur AI ska användas så att tekniken bidrar till effektivisering utan att skapa onödig energiförbrukning.

3.2.1 Inriktning

Nyköpings kommun underlättar användandet av fossilfri energi och främjar en effektiv energianvändning genom:

Internt perspektiv:

- Installera solceller på kommunkoncernens fastigheter där så är lämpligt.
- Energieffektivisera kommunens lokaler och bostäder och välj hållbar uppvärmning.
- Planera för goda förutsättningar för etablering av fossilfri energiproduktion i kommunen.
- Ställ tydliga energi- och klimatkrav vid upphandling.
- Ta hänsyn till energi- och klimatfrågor vid exploatering.
- Nyttja möjligheterna med digitalisering och AI för smart styrning för att möjliggöra effektiv drift och minskad klimatpåverkan.

Externt perspektiv:

- Kommunicera kommunens insatser för att minska utsläpp inom energiproduktion och energianvändning.
- Samverka med intressenter inom energiområdet för att möjliggöra små- och storskaliga energilösningar som bidrar till en ökad produktion och lagring av lokal förnybar energi.
- Verka för kommuninvånare och privata verksamheters effektiva energianvändning och sprid kunskap om energieffektiviseringsinsatser.

3.3 Klimatsmart markanvändning och bebyggelse

Nyköpings kommun är och ska vara en växande kommun. Samtidigt är utsläppen från bygg- och anläggningssektorn betydande och behöver minska till år 2030 för att på sikt bli klimatneutral. Klimatomställningen behöver därför genomsyra plan- och exploaterings processen från översiktsplanering till markanvisningar, detaljplaner, projektering och vidare till bygg- och driftskede.

Nyköpings kommun ska verka för en klimatsmart bebyggelse och markanvändning genom att nyttja mark effektivt, öka upptaget av koldioxid i skog och mark och genom att bevara grönområden och främja urban grönska, optimera användningen av byggnader och gaturum samt välja byggnadsmetoder och material med lågt klimatavtryck. Kommunen ska även främja kretsloppsbaseade ekosystemtjänster, återbruk och cirkulära materialflöden för att minska utsläpp kopplade till byggnation och rivning.

En klimatsmart markanvändning och bebyggelse innebär även att resurserna i den byggda miljön används på ett bättre sätt. Det innebär att också optimera användningen av befintliga byggnader, förlänga deras livslängd genom löpande underhåll, eller anpassa dem för nya ändamål för att effektivisera resursanvändningen.

3.3.1 Inriktning

Nyköpings kommun ska planeras, byggas och utvecklas hållbart och cirkulärt genom:

Internt perspektiv:

- Främja ett hållbart skogsbruk där kommunens skogar sköts så att nettoupptaget av växthusgaser ökar.
- Värna och utveckla grönområden för rekreation, skugga och dagvattenhantering.
- Värna ekosystemtjänster vid ianspråktagande av mark. De ekosystemtjänster som inte kan värnas ska kompenseras.
- Kommunkoncernens egna byggnader ska förvaltas och utvecklas med minsta möjliga resursåtgång och minsta möjliga miljöpåverkan.
- Större om- och nybyggnationer av Nyköpings kommuns fastigheter ska om möjligt uppfylla kraven för SGBC Miljöbyggnad med lägst nivå silver.
- Planera, projektera och bygg i Nyköpings kommun med låg klimatpåverkan.
- Planera, projektera och bygg i Nyköpings kommun så att invånare och verksamheter kan leva, transportera sig och arbeta med så lågt klimatavtryck som möjligt.
- Nyttja möjligheten att ställa klimatkrav i kommunens egna entreprenadupphandlingar.
- Befintliga resurser och cirkulära materialflöden ska prioriteras i första hand när bebyggelse och infrastruktur utvecklas, eller när lokalbehov uppstår.

Externt perspektiv:

- Kommunera kommunens insatser för att minska utsläpp genom klimatsmart markanvändning och bebyggelse.
- Vi ska stimulera och utveckla samverkan mellan kommunal organisation, näringsliv, akademi, civilsamhälle, offentlig sektor och kommuninvånare.
- Uppmuntra fastighetsägare att utveckla och anpassa befintliga byggnader framför rivning och nyproduktion.

3.4 Hållbar och cirkulär konsumtion

I nuläget står den offentliga konsumtionen för 10 procent av de konsumtionsbaserade utsläppen. I syfte att minska kommunens klimatpåverkan behöver vi därför driva på omställningen från en linjär till en cirkulär ekonomi, där vår konsumtion präglas av cirkulära resurs- och materialflöden.

Med resurseffektiva, giftfria, innovativa inköp och upphandlingar, minskade inköp av nyproducerade produkter och uttag av ändliga resurser samt ökat återbruk, delande och reparation - minskar inte bara resursåtgången, avfall och klimatpåverkan utan också kommunens kostnader. Omställningsarbetet omfattar styrning av kommunens resurser, kommunen som kund genom cirkulär upphandling, den cirkulära kommunala verksamheten, genomtänkta resurs- och materialval, system för insamling, sortering och återanvändning eller återvinning och befrämjande av cirkulära affärsmöjligheter och samverkansstrukturer.

3.4.1 Inriktning

Nyköpings kommun har en medveten, fossilfri, giftfri och cirkulär konsumtion genom:

Internt perspektiv:

- Minska klimatpåverkan i kommunens verksamheter genom att förebygga avfall, minska nyinköp och uttag av ändliga resurser.
- Kommunens verksamheter är medvetna om vilka betydande materialflöden som finns i den egna organisationen och styr dessa i linje med cirkulära principer: återbruka, dela och reparera (till exempel system för insamling, sortering och återanvändning eller återvinning, möbler, fordon, IT-utrustning, arbetskläder och verktyg).
- Undvik material och resurser såsom plast, fossila bränslen och kompositmaterial, som innehåller farliga kemikalier eller som är svåra att demontera eller reparera.
- Vid upphandling ska möjligheten att ställa krav på nya cirkulära affärsmodeller, cirkulär design, återbrukade och återvunna material och produkter premieras.
- Nyköpings kommun prioriterar i första hand användande av återbrukade produkter och material och strävar efter att tillgängliggöra produkter och material för andra på ett resurseffektivt sätt.
- Minska klimatpåverkan från den offentliga måltiden genom att bland annat minska matsvinnet och konsumera större andel klimatsmart mat.

Externt perspektiv:

- Kommunicera kommunens insatser för att minska utsläpp genom hållbar och cirkulär konsumtion.
- Vi ska stimulera och utveckla samverkan mellan kommunal organisation, näringsliv, akademi, civilsamhälle, offentlig sektor och kommuninvånare.
- Alla verksamheter i Nyköpings kommun ska utifrån sitt verksamhetsansvar och uppdrag verka för minskad klimatpåverkan från invånare och privata aktörers konsumtion.

4 ARBETSMODELL FÖR GENOMFÖRANDE

För att nå målsättningen om klimatneutral kommun 2030 krävs att samtliga kommunala verksamheter, med en relativt kort tidsram, genomför genomgripande åtgärder och insatser som bidrar till minskad klimatpåverkan.

I detta arbete har verksamhetsnämnderna ett stort ansvar att tillse att strategins viljeriktning faktiskt får genomslag i både styrning och uppföljning.

Verksamheterna har i sin tur ansvaret att följa den styrning som ges men även att agera inom givna ramar, grunduppdrag och sin expertis.

Ett kommunövergripande arbete likt detta kräver att organisationen kan arbeta:

- På ett strukturerat sätt,
- på flera fronter samtidigt,
- under lång tid och
- mot ett gemensamt mål.

För detta krävs att det samlade arbetet hålls samman, följs upp och redovisas löpande och transparent, i syfte att säkerställa progress och att det finns ett samlat underlag för beslut och prioriteringar.

4.1 Ansvar för genomförande

Verksamhetsnämnderna bär ansvar att inom sina ansvarsområden tillse att strategins målsättningar och inriktningar för respektive insatsområde omsätts i styrningen av verksamheterna; prioritera resurser för genomförande samt följa upp genomförandet av strategin.

Det är divisionernas ansvar att utifrån sin profession och kunskap om den egna verksamheten omsätta nämndens styrning till aktiviteter och insatser som bidrar till genomförande av strategin. Divisionerna förväntas även att inom ramen för sitt grunduppdrag och rådighet genomföra insatser utöver nämndens styrning, som verksamheten bedömer nödvändiga för att nå målsättningen om klimatneutralitet 2030. Det innebär att det finns såväl en förväntan på- och ett friutrymme för divisionerna att agera kreativt och fritt utifrån strategins insatsområden, och därmed inte endast invänta styrning.

Nämnd och division har ett gemensamt ansvar att föra en konstruktiv dialog kring vilka förutsättningar som saknas eller behöver tillskapas för att möjliggöra genomförandet av strategin. I de fall politiska eller resursmässiga frågeställningar inte kan lösas ut inom en nämnds ansvarsområde, är det nämndens ansvar att lyfta detta i nämndövergripande dialog och samverkan. I de fall frågeställningar som rör verkställande inte kan lösas ut inom en divisions ansvarsområden, är det divisionens ansvar att lyfta detta i verksamhetsövergripande dialog och samverkan på den mandatsnivå som frågeställningen kräver.

4.2 Övergripande struktur

För att nå det kommunövergripande målet krävs att en rad aktiviteter och insatser genomförs inom flera olika verksamheter och insatsområden parallellt.

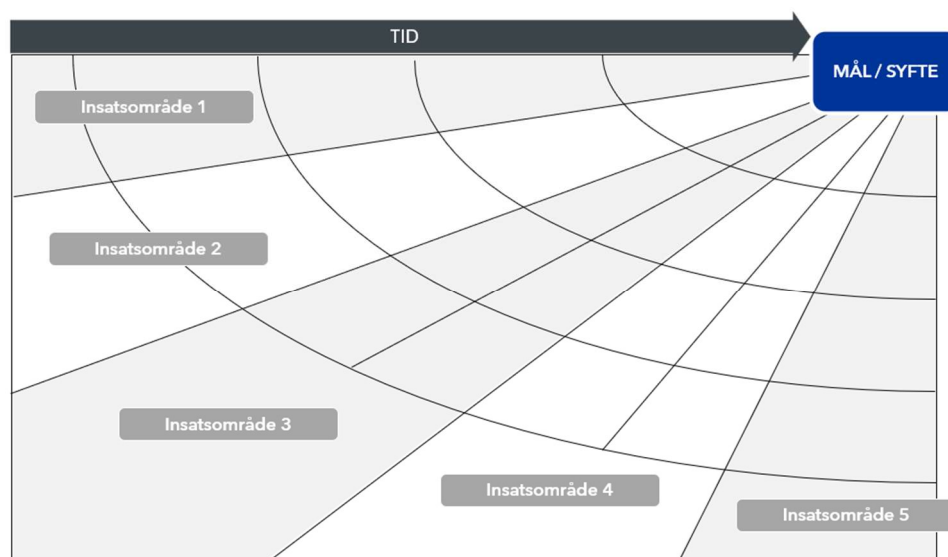
A. STRATEGIN ETABLERAR INSATSOMRÅDEN

För att skapa en sammanhållen struktur har det tvärsektoriella arbetet delats in, i ett för kommunorganisationen, antal logiska områden inom vilka insatser ska genomföras.

Insatsområdena syftar framför allt till att skapa en struktur för arbetet, dess styrning och uppföljning. Respektive insatsområde kan vid behov bestå av mer avgränsade områden.

B. VILJERIKTNING

Genom antagande av strategin beslutar förtroendevalda en viljeriktning för respektive insatsområde.

Figur 4: Insatsområden i "sektorsbild".

NULÄGESANALYS

Tjänsteorganisationen genomför därefter en nulägesanalys inom respektive insatsområde. Denna utförs som en GAP-analys i förhållande till det kommunövergripande målet och politisk viljeriktning i syfte att fånga upp:

- Finns adekvat styrning?
- Uppfyller vi lagstiftning?
- Förslag på aktiviteter för att nå mål OCH viljeriktning.
- Förutsättningar som saknas eller behöver tillskapas för att kunna genomföra identifierade aktiviteter.

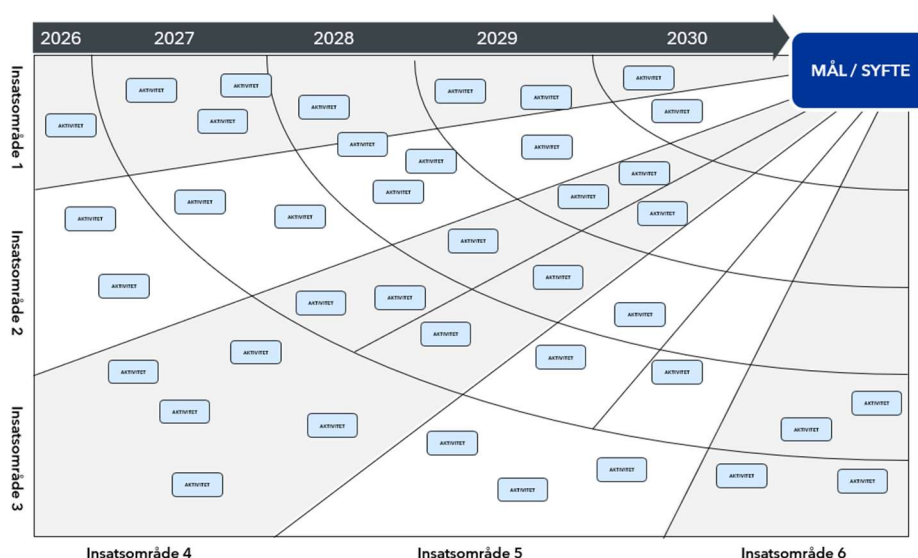
4.3 Planering

Utifrån nulägesanalys planeras arbetet inom respektive insatsområde av berörda nämnder och verksamheter i ordinarie budget- och verksamhetsplanering men ska även visualiseras i sektorsbilden (se figur 5).

En öppen, faktabaserad och kontinuerlig dialog kring förutsättningar och prioriteringar mellan politik och tjänsteorganisation är avgörande för att skapa tydlighet, förståelse och långsiktiga beslut.

Respektive nämnd och verksamhet behöver tillse att beslutade aktiviteter resurssätts, återfinns och följs upp i Hypergene i ordinarie process för verksamhetsstyrning.

Samordnare vid kommunledningskansliet ansvarar för att löpande uppdatera sektorsbilden och därmed åskådliggöra progress för kommunen som helhet.

Figur 5: Sektorsbild med insatser/aktiviteter.

Verksamheterna ska, utöver att föreslå aktiviteter, också lyfta resursbehov samt eventuella målkonflikter rörande dessa aktiviteter till nämnd. Bara genom att synliggöra och hantera behov och utmaningar kan kommunorganisationen säkerställa väl avvägda beslut och långsiktig effektivitet.

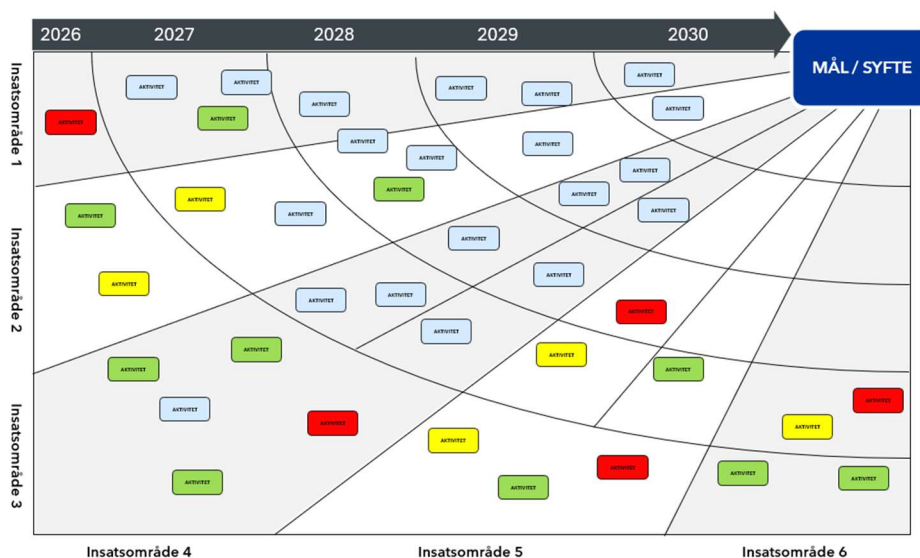
4.4 Genomförande

Under tiden då verksamheter arbetar enligt verksamhetsplan finns den kommunövergripande samordnaren tillgänglig som stöd och nämnder bör löpande efterfråga progress i arbetet.

4.5 Uppföljning

Ansvarig nämnd och verksamhet ska följa upp beslutade insatser och aktiviteter på verksamhetsnivå enligt ordinarie uppföljningsprocess (i Hypergene). Nämnder bör även efterfråga rapportering kring verksamheternas egna initiativ och aktiviteter.

Kommunens samlade arbete inom strategins insatsområden följs upp årligen och progress utvärderas mot målbilden (klimatneutralitet 2030) av utpekad samordnare. För att åskådliggöra progress används sektorsbild.

Figur 6: Sektorsbild som åskådliggör progress.

5 BILAGOR

Bilaga 1: Nyköping, territoriella utsläpp av växthusgaser (diagram).

Redogör i graf för utsläpp av växthusgaser inom Nyköpings kommuns gränser sedan 1990. Källa: Nationella emissionsdatabasen.

Bilaga 2: Nyköping, territoriella utsläpp av växthusgaser (tabell).

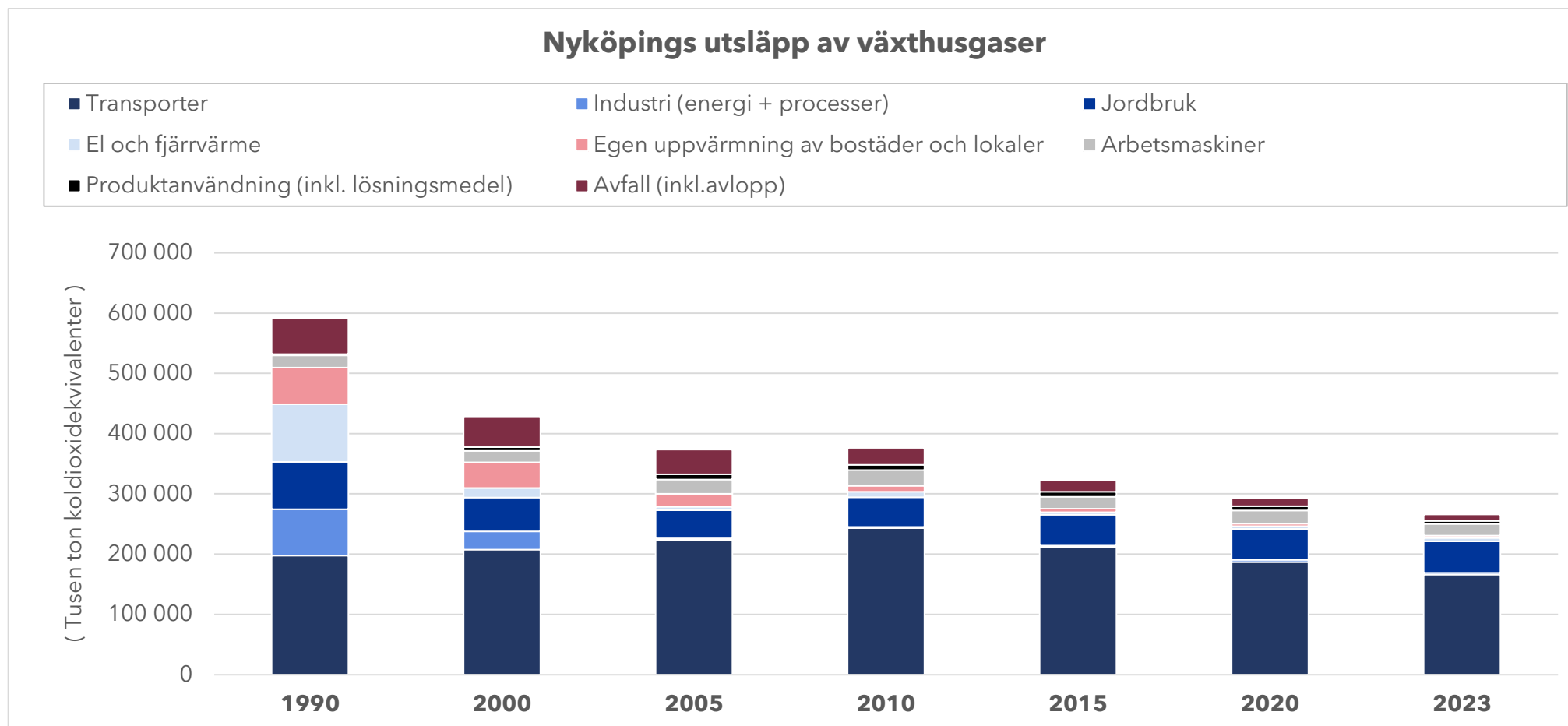
Redogör i tabell för utsläpp av växthusgaser inom Nyköpings kommuns gränser sedan 1990. Källa: Nationella emissionsdatabasen.

Bilaga 3: Sverige, territoriella utsläpp av växthusgaser.

Redogör i graf för utsläpp av växthusgaser inom Sveriges gränser sedan 1990 inklusive upptag av skog och mark. Källa: Naturvårdsverket.

Bilaga 1: Nyköping, territoriella utsläpp av växthusgaser (diagram)

Utsläpp i tusen ton koldioxidekvivalenter per år. Källa: Nationella emissionsdatabasen.

Figur 7: Nyköping, territoriella utsläpp av växthusgaser

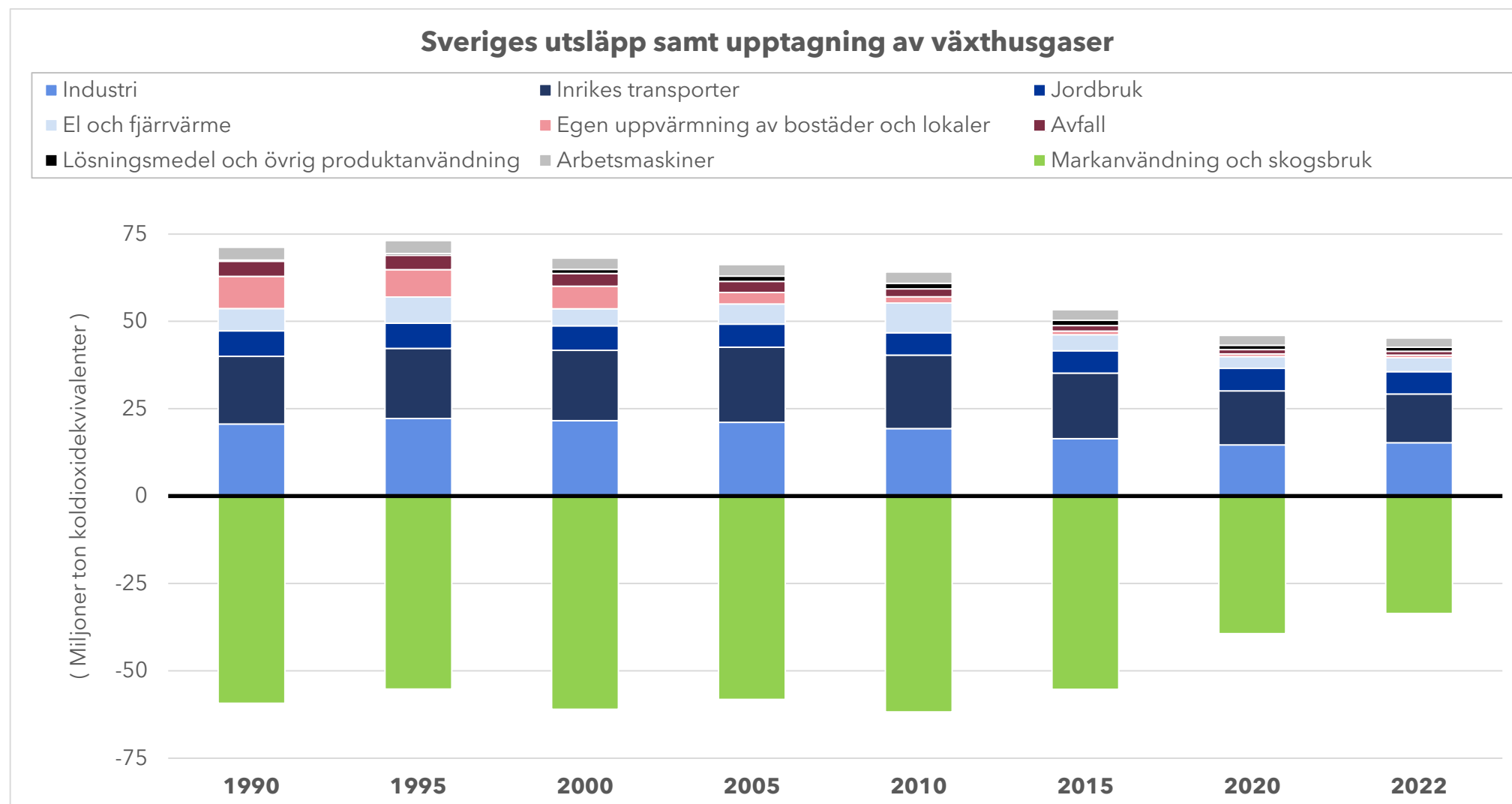
Bilaga 2: Nyköping, territoriella utsläpp av växthusgaser (tabell)

Utsläpp i tusen ton koldioxidekvivalenter per år. Källa: Nationella emissionsdatabasen.

	1990	2000	2005	2010	2015	2020	2023
TRANSPORTER INKL. ARBETSMASKINER	217 576	226 632	247 105	268 656	231 319	208 866	185 452
Transporter	197 374	207 515	223 452	242 867	211 529	186 662	166 109
Personbilar	121 652	121 243	122 636	138 010	129 223	115 698	100 265
Tunga lastbilar	40 673	50 238	59 698	61 366	47 391	42 160	37 983
Lätta lastbilar	9 816	10 637	13 748	18 986	18 712	18 810	16 902
Övrigt	25 234	25 396	27 370	24 506	16 203	9 993	10 959
Arbetsmaskiner	20 202	19 117	23 653	25 789	19 790	22 204	19 342
Kommersiella och offentliga verksamheter	1 271	1 432	1 465	1 507	1 357	1 264	1 159
Övrigt	18 930	17 685	22 187	24 282	18 433	20 940	18 183
JORDBRUK	78 618	56 089	46 963	49 550	51 273	51 178	52 228
Djurs matsmältning	34 061	20 055	16 869	17 670	15 731	15 206	15 777
Gödsel (samtliga)	26 903	19 921	15 605	17 898	22 417	23 147	23 272
Övrigt	17 654	16 113	14 490	13 983	13 124	12 824	13 179
EL OCH UPPVÄRMNING	156 661	58 551	27 231	19 065	10 032	8 439	9 292
Egen uppvärmning av bostäder och lokaler	61 117	42 721	21 700	10 252	5 670	3 794	3 840
Bostäder	42 243	31 190	14 557	5 881	3 039	2 048	1 854
Kommersiella och offentliga lokaler	15 120	8 339	4 524	2 451	1 326	955	882
Jordbruks- och skogsbrukslokaler	3 755	3 193	2 620	1 921	1 304	791	1 103
El och fjärrvärme	95 544	15 830	5 531	8 813	4 363	4 645	5 452
INDUSTRI OCH PRODUKTANVÄNDNING	79 118	36 399	11 028	10 700	10 942	11 049	8 237
Industri (energi + processer)	77 010	30 171	2 572	2 098	2 458	4 039	2 949
Produktanvändning (inkl. lösningsmedel)	2 108	6 229	8 457	8 602	8 484	7 010	5 288
AVFALL (INKL.AVLOPP)	59 722	50 716	41 096	28 144	18 774	13 321	10 728
Avfallsdeponier	56 343	47 371	37 720	24 728	15 413	9 328	6 896
Behandling av avloppsvatten	3 367	3 295	3 296	3 334	3 298	3 406	3 419
Biologisk behandling av avfall	12	50	80	82	63	588	413
TOTALT	591 695	428 387	373 423	376 116	322 340	292 853	265 936

Bilaga 3: Sverige, territoriella utsläpp av växthusgaser (diagram)

Utsläpp samt upptag av skog och mark i miljoner ton koldioxidekvivalenter per år. Källa: Naturvårdsverket.

Figur 8: Sverige, territoriella utsläpp av växthusgaser

Nyköping